

78- CHUYỆN TRƯỞNG GIẢ THỈNH XÁ-LỢI-PHẤT VÀ
MA-HA-LA

Ngày xưa, ở trong thành Xá-vệ có một vị đại trưởng giả là nhà cự phú, tiền tài châu báu vô lượng, thường đối với Tăng, thứ lớp thỉnh các Sa-môn đến nhà để cúng dường. Bấy giờ theo thứ lớp của Tăng tới phiên Tôn giả Xá-lợi-phất và Ma-ha-la đến nhà trưởng giả. Trưởng giả thấy hai vị, hết sức hoan hỷ. Chính ngày ấy ông vào biển thu được nhiều trân bảo, an ổn về nhà. Cùng thời gian ấy, vị quốc vương nước đó, phong tặng thôn ấp cho trưởng giả. Người vợ của trưởng giả đang mang thai lại sinh được con trai. Các việc vui mừng đồng một lúc đến với trưởng giả.

Tôn giả Xá-lợi-phất... khi đã vào nhà thọ dụng đồ ăn uống của trưởng giả xong, trưởng giả dâng và trải sàng tòa trước Tôn giả. Ngài Xá-lợi-phất chú nguyện và nói:

–Hôm nay gặp thời nên được quả báo tốt, tài lợi chuyện vui đều tụ tập, hơn hở vui mừng tâm hoan lạc. Tín tâm dũng mãnh niệm thập lực. Giống như hôm nay, ngày sau cũng vậy.

Khi ấy trưởng giả nghe lời chú nguyện xong, trong tâm hết sức hoan hỷ, liền lấy hai tấm dạ thật đẹp cúng dường Tôn giả Xá-lợi-phất. Nhưng riêng Ma-ha-la thì ông không cúng gì cả.

Khi Ma-ha-la trở về chùa buồn bã, nghĩ: “Hôm nay sở dĩ Tôn giả Xá-lợi-phất được như vậy là nhờ lời chú nguyện thích hợp với ý của trưởng giả. Cho nên mới được sự cúng dường như vậy. Nay ta nên xin học lời chú nguyện ấy.” Ma-ha-la liền nói với Tôn giả Xá-lợi-phất:

–Lời chú nguyện vừa rồi, xin ngài hãy dạy cho tôi.

Tôn giả liền đáp:

–Lời chú nguyện này không phải lúc nào cũng dùng, có lúc dùng nhưng có lúc không nên dùng.

Xong, Ma-ha-la ân cần cầu thỉnh:

–Xin ngài hãy dạy cho con!

Tôn giả Xá-lợi-phất vì khó tránh được ý cầu của ông ta nên mới dạy cho lời chú nguyện này. Khi được lời chú nguyện rồi, ông ta liền đọc tụng hết sức lưu loát và suy nghĩ: “Lúc nào, thứ lớp đến phiên ta được làm Thượng tọa, ta sẽ dùng chú này.”

Bấy giờ vì theo thứ lớp của Tăng, vị ấy được đến nhà trưởng giả, được ngồi ghế Thượng tọa. Gặp lúc vị trưởng giả này vào biển mua bán, đã bị mất hết ngọc báu, còn vợ của trưởng giả bị sa vào lưới quan huyện, con lại bị chết. Ma-ha-la nói lời chú nguyện giống như ngài Xá-lợi-phất đã dạy, cho đến câu về sau cũng như thế.

Bấy giờ trưởng giả khi nghe lời nói ấy, trong lòng hết sức phẫn nộ, liền đánh đập kéo ông ra khỏi cửa. Vì bị vị trưởng giả tức giận đánh đập nên Ma-ha-la trong lòng hết sức áo nã, liền vào ruộng trồng mè của vua, đập nát mầm mộng cây mè, làm cho nó gãy ngã. Người giữ ruộng thấy việc như vậy tức giận, liền dùng roi đánh, làm cho ông ta hết sức khổ nhục.

Khi Ma-ha-la lại bị đánh đập xong, mới hỏi người đánh mình:

–Tôi có lỗi gì mà đánh tôi vậy?

Bấy giờ người giữ vườn mè nói rõ là ông đã đập nát cây mè, rồi chỉ đường cho ông đi thẳng con đường trước, chưa được mấy dặm thì gặp người ta cắt lúa mạch chất thành một đống. Theo phong tục lúc đó, nếu ai đi nhiều quanh đống lúa về phía hữu thì gia

chủ mời ăn uống, vì cầu mong cho họ giàu có thịnh vượng, còn nếu ai đi về phía bên trái đồng lúa là điều không lành.

Khi ấy Ma-ha-la đi quanh phía bên trái của đồng lúa nên người chủ lúa mạch tức giận liền lấy gậy đánh. Lúc đó Ma-ha-la lại hỏi:

–Tôi có tội gì, mà vô cớ ông lại lấy gậy đánh tôi?

Người chủ lúa mạch đáp:

–Người đi quanh đồng lúa mạch của ta sao lại không đi phía bên phải và chú nguyện cho ta được nhiều của, mà lại làm trái phép của ta, cho nên ta mới đánh.

Người ấy chỉ đường cho ông rồi tiếp tục lên đường, trên đường đi gặp người ta đang chôn cất, ông nhiễu quanh mộ huyết như hương nhiễu quanh đồng lúa mạch lại chú nguyện: “Tăng thêm, tăng thêm”. Tang chủ tức giận liền bắt lại đánh đập nói:

–Người thấy người chết sao không xót thương, rồi cầu nguyện từ nay về sau đừng xảy ra như vậy; trái lại tại sao người lại nói “Tăng thêm, tăng thêm?”

Ma-ha-la nói:

–Từ nay về sau tôi sẽ nói như ông. Rồi Ma-ha-la lại đi tiếp, thấy đám cưới hỏi, như lời người tống táng dạy, ông nói: “Từ nay về sau đừng có diễn tiến như vậy nữa.” Khi ấy người chủ đám cưới nghe ông ta nói như vậy tức giận lại lấy cây đánh cho đến vỡ đầu. Ông lại đi tiếp, vì bị đánh nên ông chạy như điên, lại gặp người đang giăng lưới bắt chim ưng, làm cho chim kinh sợ, hoảng hốt tung đầu vào lưới của người khác, vì vậy làm các con chim ưng khác cũng hoảng sợ, bay tán loạn. Thợ săn tức giận, bắt ông lại và đánh.

Ma-ha-la bị đánh khổ sở, liền nói với người thợ săn:

–Từ lúc tôi ra đường đến giờ, thường bị đánh đập làm cho tinh thần thác loạn, chạy gấp mới sa vào lưới của ông. Vậy mong ông hãy khoan dung thả tôi ra, để tôi còn đi tiếp.

Thợ săn đáp:

–Vì người quá thô tháo, nóng nảy nên mới vậy. Sao lại không thông thả bò dưới đất mà đi?

Ông liền đi tiếp, theo lời người thợ săn, ông cứ bò xuống mà đi lại đến giữa đường, gặp người thợ nhuộm thấy ông đi bằng khuỷu tay, cho rằng ông muốn trộm y, liền rượt bắt, lấy gậy mà đánh.

Khi ấy Ma-ha-la lại gặp chuyện nghi khốn cấp bách, mới trình bày việc trên cho thợ nhuộm rõ, xin được thả ra. Về đến Kỳ hoàn ông nói với các Tỳ-kheo:

–Ngày trước vì tôi tụng lời chú nguyện của Tôn giả Xá-lợi-phất nên mới bị sự khổ não lớn.

Ông tự tường thuật lại mình bị đánh đập vào người, cơ thể bị bầm dập thương tổn, mấy lần gần mất thân mạng.

Các Tỳ-kheo dẫn Ma-ha-la đến bên Đức Phật, trình bày đầy đủ nguyên do vì ấy bị đánh đập.

Đức Phật dạy:

–Ma-ha-la này không phải chỉ ngày hôm nay mới có chuyện như vậy. Trong quá khứ có một người con gái của vua bị tật bệnh, vị thái sư bói quẻ bảo phải đến giữa gò mả để giải trừ tật bệnh. Khi ấy công chúa liền đem theo người dẫn đường, đi đến giữa gò mả. Trong lúc đi đường, có hai người khách buôn thấy công chúa có thị tùng trang sức theo hầu, trong lòng sợ hãi mới chạy đến giữa gò mả. Một người thì bị thị tùng của

công chúa bắt cắt tai, cắt mũi. Còn người kia vì quá sợ hãi liền nấp dưới tử thi, giả làm thầy người chết.

Khi ấy công chúa sắp muốn giải trừ tai họa, chọn người mới chết mà da thịt chưa hư rữa, ngồi lên trên để tắm, để trị lành bệnh.

Lúc ấy bà bảo thị tùng xem xét thì bắt gặp người khách buôn này, thị tùng lấy tay mà sờ, thì thấy thi thể vẫn còn mềm. Công chúa cho đó là người mới chết, liền lấy bột hạt cải xoa vào thân, ngồi lên trên mà tắm. Vì bột hạt cải có mùi cay, bay vào lỗ mũi khách buôn, mặc dù cố gắng đừng phản ứng nhưng không được, liền bị hắt hơi thật lớn.

Khi ấy người thị tùng cho rằng đó là tử thi của con quỷ sống dậy, có thể gây các tai họa cho mình, nên đến đóng cửa lại để chống lại sự bất trắc. Công chúa liền bắt lấy tử thi không thả.

Khi ấy khách buôn lấy sự thật nói:

–Tôi thật chẳng phải là quỷ.

Lúc ấy công chúa liền cùng đi với người khách buôn đến thành, bảo người mở cửa thành. Người khách buôn nói rõ sự thật của mình. Khi ấy vua cha, tuy nghe người ta nói vậy nhưng vẫn không tin, ông liền chuẩn bị binh gậy, bảo người mở cửa để xem mới hay đó chẳng phải là quỷ. Khi ấy phụ vương nói:

–Hình thể của người nữ không phơi bày hai lần.

Ông liền đem cô gái gả cho khách buôn làm vợ. Khách buôn vui mừng, sung sướng vô cùng.

Đức Phật dạy:

–Người khách buôn lấy được công chúa lúc đó chính là Xá-lợi-phất, còn người bị cắt tai, mũi chính là Ma-ha-la vậy. Chuyện ngày xưa cũng như vậy, đâu phải chỉ có ngày hôm nay đâu. Từ nay về sau, tất cả các Tỳ-kheo nếu muốn thuyết pháp chú nguyện, phải biết thời nghi, nên tu tập Bố thí, Trì giới, Nhẫn nhục, Tinh tấn, Thiền định, Trí tuệ. Khi buồn rầu, vui sướng, phải biết đúng thời hay không đúng thời, không nên nói không hợp căn cơ, không đúng thời điểm và tuyệt đối không được vọng ngữ.

